

Nr 75.

Av fru **Västberg m. fl.**, om *höjning av anslaget till Folkskolor m. m.:
Bidrag till anordnande av skolbarnsbespisning.*

Under punkten: Bidrag till anordnande av skolbarnsbespisning på åttonde huvudtiteln har departementschefen för nästa budgetår upptagit ett reservationsanslag av kronor 400,000, varjämte han disponerar för samma ändamål en reservation på omkring 150,000 kronor eller ett sammanlagt belopp på c:a 550,000 kronor, vilket alltså utgör en förstärkning i jämförelse med löpande budgets anslag på 150,000 kronor. Med hänsyn till det ansträngda budgetära läget och behovet av stark återhållsamhet på alla områden ha såväl medicinalstyrelsen som skolöverstyrelsen icke vågat yrka någon höjning av anslaget, och statskontoret har till och med förordat en mot reservationen svarande nedprutning av årets anslag. Departementschefen har dock med intim kännedom om det stora behovet för detta behjärtansvärda ändamål så långt ifrån att vilja följa statskontorets linje ej blott inrymt reservationen som en faktisk ökning av nästa budgetårs anslag utan dessutom ställt i utsikt att vid ökat behov under pågående läsår underställa frågan om ytterligare medel för ändamålet Kungl. Maj:ts prövning.

Så långt kan ju allt synas väl beställt och ägnat att lugna samvetet på den medborgare som hyser bekymmer över hur tusentals skolbarn i fattiga hem skola klara sig genom krisen. Men tyvärr är den ovan tecknade ljusa bilden av statsmakternas beredskap att möta behovet mera sken än verklighet då nuvarande anslag endast täcker en ringa del av det redan kända behovet av hjälpåtgärder på området, samtidigt man kan befara, att den försämrade statsekonomens psykiska press på myndigheter och departementschef kommer att verka återhållande på deras vilja att mera effektivt ingripa för lindrande av fattiga skolbarns ensamma och tysta kamp mot den växande nöden. Det är under sådana förhållanden, som vi ansett motiverat och lämpligt att redan nu i form av en motion ytterligare uppmärksamma frågan och kräva väsentligt ökade anslag för bidrag till skolbarnsbespisning.

Som framgår av departementschefens egna uttalanden föreligga inga delade meningar om det stora och behjärtansvärda behovet. Han understryker att en väsentlig utökning av den statliga understödsverksamheten är önskvärd, särskilt i västkust- och de nordligare länen, att kommunernas stegrade intresse för skolbarnsbespisningen avspeglas i de sökta bidragsbeloppens starka ökning, att den fortgående rationaliseringen inom skolväsendet ökat antalet barn som behöver ett skolmål samt att skolbarnsbespisningen ökat barnens allmänna hälsotillstånd, motverkat de menliga följderna av sänkt levnadsstandard och stegrat barnens förmåga att tillgodogöra sig undervisningen. Från läkarhåll vitsordas allmänt såsom ur närings synpunkt olämpligt, att barnen äro helt hänvisade till medhavd kost.

Såsom förutsättning för statsbidrag gäller dels att inom distriktet behov av skolbarnsbespisning föreligger med hänsyn till rådande arbetslöshet, antalet barnrika familjer med särskilt låg inkomst, antalet barn med långa skolvägar eller annan därmed jämförlig omständighet, dels ock att distriktet med hänsyn till det kommunala skattetrycket är i behov av statsbidrag eller på grund av särskilda omständigheter böra erhålla sådant bidrag. Under löpande budgetår har anslag utgått med 402,000 kronor till 70 skoldistrikt i 6 län, nämligen med 5,000 kr. till 2 distrikt i Blekinge, med 57,000 kr. till 13 distrikt i Göteborgs och Bohus, med 10,000 kr. till 7 distrikt i Värmland, med 70,000 kr. till 14 distrikt i Västernorrland, med 45,000 kr. till 15 distrikt i Västerbotten samt med 215,000 kr. till 19 distrikt i Norrbotten. Medeldebiteringen i dessa kommuner växlade från 28 kr. i Norrbotten till 15,66 kr. i Värmland. Dessa hårt skattetyngda kommuners sammanlagda utgifter för skolbarnsbespisningen uppgingo till c:a 1,415,000 kr. och de hade sökt statsbidrag med något över 1 miljon kronor. Man kan förstå att det är endast med oerhörda personliga uppoffringar som medborgarna i dessa kommuner förmå att hålla verksamheten i gång, och det skulle inte förvåna om det endast är den mest uppenbara nöd i hundratals fattiga hem som pressat de ansvariga myndigheterna i dessa skattetyngda kommuner att ordna skolbarnsbespisning.

Både för dessa kommuner och för många andra som ännu varken sökt eller fått statsbidrag för skolbarnsbespisning har det ekonomiska nödläget blivit ännu mera påfallande under krisen. De se med växande bekymmer hur det skriande behovet av olika välfärdsåtgärder inom kommunen ökas samtidigt som det kommunala skattetrycket stegras. Naturligtvis äro de fyllda med oro inför möjligheten att statsbidrag för skolbarnsbespisningen inknappas eller nekas. Det är en både känd och omvitnad sak att många kommuner trots ett föreliggande starkt behov av skolbarnsbespisning uraktlåta att vidtaga några åtgärder i frågan. Endast en blick på antalet skoldistrikt i de sex län som kommit i åtnjutande av statsbidrag för verksamheten är tillräckligt för att styrka en i uppfattningen att ett stort antal kommuner försumma sin enkla humanitära plikt mot de fattiga skolbarnen inom sitt område. Därtill kan man fråga sig om inte något som helst behov föreligger inom övriga län. Förste provinsialläkarnas rapporter och befolkningskommissionens undersökningar tala i det fallet sitt övertygande språk om att i själva verket ett mycket stort behov existerar. Med den ökade otryggheten på arbetsmarknaden, den stegrade belastningen på de enskilda hemmen, de fördyrade levnadsomkostnaderna och den minskade livsmedelstillgången kommer behovet av effektiva kommunala hjälpåtgärder i fråga om lindring av de fattiga skolbarnens materiella nödtillstånd att anmäla sig i betydligt ökad omfattning. Vi äro alla besjälade av en bestämd vilja att med även de yttersta offer värna Sveriges oberoende och frihet, men det är ock ofrånkomligt att vi i solidarisk gemenskap söka skydda det uppväxande släktets fysiska och andliga hälsa, och ett anspråkslöst men ofrånkomligt medel i denna riktning är att bereda fattiga skolbarn ett hälsomål om dagen.

Med stöd av ovanstående föreslå vi att riksdagen måtte besluta,

att till Folkskolor m. m.: Bidrag till anordnande av skolbarns-
bespising för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av
kronor 1,000,000.

Stockholm i januari 1941.

<i>Disa Västberg.</i>	<i>Einar Jonsson.</i>	<i>Hildur Nygren.</i>
<i>Jon. N. Jonsson.</i>	<i>Erik Brandt.</i>	<i>G. Andersson,</i> Möndal.
<i>Uddo R. Jacobson.</i>	<i>Gösta Skoglund.</i>	<i>Hulda Skoglund-Lindblom.</i>
<i>Allan Andersson.</i>	<i>J. A. Persson,</i> Tidaholm.	<i>Olof Nilsson,</i> Göteborg.
<i>Ebon Andersson,</i> Malmö.	<i>Walter Sundström,</i> Skövde.	<i>Ivar Jansson.</i>
